

Реалізація освітнього потенціалу особистості в умовах становлення інформаційного суспільства в Україні

освіти дорослих як складової частини безперервної освіти треба зробити головним завданням державної політики в галузі освіти на сучасному етапі.

Основними рисами системної освіти дорослих, що відповідає новим соціально-економічним умовам і потребам розвитку сучасного суспільства, мають стати: державно-суспільний характер; тісні зв'язки з іншими системами сфери безперервної освіти; розвиток на ґрунті науки про навчання дорослих – андрагогіки; подальший розвиток ринку освітніх послуг; розвиток і поєднання різноманітних організаційних форм управління – (законодавчої, адміністративної, економічної тощо), забезпеченість спеціально підготовленими кадрами (викладачами, консультантами, адміністраторами, тьюторами, розробниками програм навчання та ін.).

Отже, на основі вищевикладеного можна зробити висновок, що освітній потенціал особистості стає вирішальним базисом для всіх характеристик діяльності країни, а його зростання є ядром перспективи розвитку країни.

Цапліна І.С.

аспірант кафедри філософії ЗНУ

ОБРАЗ МАЙБУТНЬОГО В ОСВІТНІЙ ПАРАДИГМІ ЛЮДИНИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Освіта сьогодні в контексті свого головного призначення – соціалізації індивіда є визначальним соціокультурним фактором формування світогляду особистості. Вона є своєрідним ретранслятором картини світу (світоглядної форми знання), що існує у суспільній свідомості, в особистісний світ індивіда.

Інформаційна фаза розвитку суспільства, яка сьогодні приходить на зміну індустріальній, характеризується трансформацією всіх сфер життя людства, в тому числі суспільних світоглядних настанов. Загальна ситуація, у якій знаходиться теперішнє суспільство, може бути охарактеризована як стадія історичної кризи адаптації – футурошок, – яку визначає конвергенція трьох факторів: швидкоплинність, новизна і різноманітність [1, 206]. Якщо соціальні суб'єкти не зуміють контролювати зміни, що постійно прискорюються, і не навчатися адаптуватися до них, їм загрожують зростання ірраціональної агресії, насильства, наркоманії, психічних захворювань [1, 291].

Головною умовою адаптації до швидких змін є адекватне відображення соціальним суб'єктом образу майбутнього, який має бути визначений як одна з домінуючих підструктур картини світу.

Сприйняття майбутнього впливає на образ теперішнього, визначаючи його надією, емоційно-чуттєвими і інтелектуальними переживаннями суб'єкта, який очікує ті або інші події [2, 49]. Соціальна стратегія адаптації до майбутнього має докорінно змінити сферу освіти і управління суспільством, зорієнтувавши їх на майбутнє (гуманізація планування; розширення часових обріїв – набагато більш ретельне і довгострокове планування; нова форма демократії, що враховує думку будь-якої меншини) [1].

На рівні буденної свідомості на формування образу майбутнього справляє потужний вплив образ теперішнього, що визначається як “рецидиви презентизму первісного мислення”, які зустрічаються практично завжди, за виключенням тих випадків, коли людина знайома з прогностичною літературою. Людина схильна уявляти скільки завгодно далеке майбутнє у звичних для неї рисах теперішнього. Тут присутня також “футурофобія” – органічне неприйняття людиною без спеціальної прогностичної підготовки будь-якого уявлення про якісно інше майбутнє, яке несхоже на звичне їй теперішнє [3].

В сучасному інформаційному суспільстві, де швидкі зміни і постійні соціальні інновації стають визначальною ознакою, взаємозалежність образу майбутнього і образу теперішнього набуває все більшої інтенсивності. Звертаючи увагу на адаптаційні можливості різних людей в умовах змін у сучасному суспільстві, які все більше і більше прискорюються, Е.Тоффлер виокремлює таку людську якість, що допомагає більш адекватному сприйняттю майбутнього, як загальний культурний рівень, при цьому рівень зміни оточуючого середовища – це один з найважливіших культурних впливів. У міру того, як наше оточення поступово набирає обертів свого поступального руху, ми не лише змушені все більше розмірковувати про майбутнє, але і розширювати обрії нашого часу, зондуючи все більш і більш віддалене майбутнє [1, 342-343].

Однак проблемою сучасної людини, навіть освіченої, з високим культурним рівнем, залишається “насильницьке викривлення почуття часу” яке завдане освітою, через зорієнтованість систем навчання здебільшого на минуле (вивчення історії). Нагально необхідним для суспільства є роз’яснення, яким буде життя у майбутньому, що стрімко наближається, “на слух, на смак, на дотик, який в нього буде запах” [1, 346].

Сьогодні лише освіта у повній мірі має потенціал для формування відповідного культурного рівня для сприйняття всієї різноманітності змін у сучасному суспільстві, а також навчання і розвитку навичок формування достовірного образу майбутнього.

В умовах конвергенції швидкоплинності, новизни і різноманітності в новому інформаційному суспільстві головною умовою адаптації і

Образ майбутнього в освітній парадигмі людини інформаційного суспільства

адекватної діяльності соціального суб'єкта є відображення образу майбутнього як її фактору, який має бути визначений як одна з домінуючих підструктур картини світу. Саме освітні механізми мають бути задіяні для вироблення в суб'єкта знань та навичок формування образу майбутнього.

Література

1. Тоффлер А. Футурошок. – СПб.: Лань, 1997. – 464 с.
2. Лепский М.А. “Свет” и “тень” социальной перспективы. Монография. – К.: Молодь, 2000. – 408 с.
3. Бестужев-Лада И.В., Наместникова Г.А. Социальное прогнозирование. Курс лекций. – М.: Педагогическое общество России, 2002. – 392 с.

Щербакова Ю.Е.

студентка V курсу факультету
соціології та управління ЗНУ

ПРОБЛЕМИ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ У СУЧАСНОМУ СВІТІ У ФІЛОСОФСЬКОМУ ДИСКУРСІ

Самореалізація – “інтеграція життєвої сили, якою володіє біологічний організм з вектором, який породжується смислом життя людини” [1, 70]. Поняття самореалізації в найбільш широкому сенсі конкретизується термінами: життєва сила, вектор розвитку, дія. Таким чином проблема самореалізації особистості розглядається через три контексти: актуалізація життєвої сили, пошук вектору розвитку, мотивація до дії. Якщо життєва сила формується фізичним, психологічним, біологічним контурами особистості й частково соціальним простором (механізмом соціалізації), то на вектор розвитку в більшій мірі відіграє вплив суспільний контур. Не останню роль в формуванні вектору розвитку відіграє освітній простір. На освітній процес покладено формування цілісної особистості (професійного, загальноосвітнього, світоглядного контекстів особистості й т. і.). Фактично освітній процес впливає на формування вектору розвитку особистості, який в свою чергу складається як з теоретичних уявлень про розвиток особистості, так і з практичного комплексу. На наш погляд проблема освітнього процесу в Україні на даний період полягає в спрощенні академічної науки настільки, що вона, по-перше, більше не дає студентові традиційно сильної наукової підготовки, яка слугує базою реалізації студента як майбутнього науковця, по-друге, наука не